Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (peti senat)

z dne 9. junija 2016*

„Pritožba — Omejevalni sporazumi — Člen 81 ES — Španski trg cestogradbenega bitumna — Razdelitev trga in usklajevanje cen — Predolgo trajanje postopka pred Splošnim sodiščem Evropske unije — Predolgo trajanje postopka pred Evropsko komisijo — Pritožba glede stroškov“

V zadevi C-616/13 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 27. novembra 2013,

Productos Asfálticos (PROAS) SA s sedežem v Madridu (Španija), ki jo zastopa C. Fernández Vicién, odvetnica,

pritožnica,

druga stranka v postopku:

Evropska komisija, ki jo zastopata C. Urraca Caviedes in F. Castillo de la Torre, agenta, skupaj z A. J. Rivasom, odvetnikom,

tožena stranka na prvi stopnji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi T. von Danwitz, predsednik četrtega senata v funkciji predsednika petega senata, K. Lenaerts, predsednik Sodišča v funkciji sodnika petega senata, D. Šváby (poročevalec), A. Rosas in C. Vajda, sodniki,

generalni pravobranilec: N. Jääskinen,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalnega pravobranilca, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: španščina.

Sodbo

1 Družba Productos Asfálticos (PROAS) SA s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 16. septembra 2013, PROAS/Komisija (T-495/07, EU:T:2013:452, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je to zavrnilo njeno tožbo za razglasitev ničnosti Odločbe Komisije C(2007) 4441 final z dne 3. oktobra 2007 v zvezi s postopkom na podlagi člena [81 ES] (zadeva COMP/38.710 – Bitumen (Španija)), (v nadaljevanju: sporna odločba), v delu, v katerem se nanaša nanjo, in, podredno, znižanje zneska globe, ki ji je bila naložena.

Pravni okvir

Uredba (ES) št. 1/2003

2 Člen 31 Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003 z dne 16. decembra 2002 o izvajanju pravil konkurence iz členov [81 ES in 82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 205) določa, da „[ima s] pritožbo zoper odločbo, s katero je Komisija določila globo ali periodično denarno kazen, […] Sodišče neomejeno pristojnost do pregleda odločbe [ter da n]aloženo globo ali periodično denarno kazen lahko prekliče, zniža ali zviša“.

Smernice iz leta 1998

3 V točki 1(A) Smernic o načinu določanja glob, naloženih v skladu s členom 15(2) Uredbe št. 17 in člena 65(5) [ESPJ] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 171, v nadaljevanju: Smernice iz leta 1998), ki se nanaša na oceno narave in teže kršitve, je določeno:

„A. Stopnja kršitve

Pri ocenjevanju teže kršitve je potrebno upoštevati njeno naravo, njen dejanski vpliv na trg, kjer se to lahko meri in velikost upoštevnega geografskega trga.

Kršitve se bodo torej razdelile v tri kategorije: manjše kršitve, resne kršitve in zelo resne kršitve.

[…]

— zelo resne kršitve:

Slednje so navadno horizontalne omejitve, kot so ‚cenovni karteli‘ in kvote o delitvah trga […]

Možne globe: nad 20 milijonov [EUR]

[…]“

Dejansko stanje in sporna odločba

4 Dejansko stanje spora je bilo navedeno v točkah od 1 do 89 izpodbijane sodbe in ga je mogoče povzeti tako.

5 Proizvod, na katerega se nanaša kršitev, je penetracijski bitumen, torej bitumen, ki ni bil nikakor obdelan in se uporablja za gradnjo ter vzdrževanje cest.

6 Španski trg bitumna zajema tri proizvajalce – skupine Repsol, CEPSA-PROAS in BP – na eni ter uvoznike, med katerimi sta skupini Nynäs in Petrogal, na drugi strani.

7 Skupina CEPSA-PROAS je mednarodna skupina energetskih družb, ki kotira na borzi in je prisotna v več državah. Družba PROAS, ki je od 1. marca 1991 kot hčerinska družba v stoodstotni lasti družbe Compañía Española de Petróleos (CEPSA) SA, trži bitumen, ki ga ta proizvaja, proizvaja in trži pa tudi druge bitumenske proizvode.

8 Po vlogi za imuniteto, ki jo je ena od družb skupine BP vložila 20. junija 2002 na podlagi Obvestila Komisije o imuniteti pred globami in znižanju glob v kartelnih zadevah (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 2, str. 155, v nadaljevanju: Obvestilo o ugodni obravnavi iz leta 2002), so bile 1. in 2. oktobra 2002 pri družbah skupin Repsol, CEPSA-PROAS, BP, Nynäs in Petrogal opravljene preiskave.

9 Komisija je 6. februarja 2004 na podlagi člena 11(3) Uredbe Sveta št. 17 z dne 6. februarja 1962, Prve uredbe o izvajanju členov [81 ES] in [82 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 3) zadevnim podjetjem poslala prvi sveženj zahtev po informacijah.

10 Družbe skupine Repsol in družba PROAS so 31. marca 2004 oziroma 5. aprila 2004 Komisiji po telefaksu predložile vlogo na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002, ki so ji priložile izjavo podjetja.

11 Komisija je po tem, ko je na zadevna podjetja naslovila še štiri zahteve po informacijah, uradno začela postopek ter zadevnim družbam skupin BP, Repsol, CEPSA-PROAS, Nynäs in Petrogal, med 24. in 28. avgustom 2006 vročila obvestilo o ugotovitvah o možnih kršitvah.

12 Komisija je 3. oktobra 2007 sprejela sporno odločbo, s katero je ugotovila, da je bilo trinajst družb, ki so bile naslovnice te odločbe, udeleženih pri celoti sporazumov o razdelitvi trga in o usklajevanju cen cestogradbenega penetracijskega bitumna v Španiji (z izjemo Kanarskih otokov).

13 Komisija je menila, da vsako od dveh ugotovljenih omejevanj konkurence, in sicer horizontalni sporazumi o razdelitvi trga ter usklajevanje cen, zaradi same narave spada med najresnejše vrste kršitev člena 81 ES, ki lahko v skladu s sodno prakso utemeljijo opredelitev kot „zelo resne“ kršitve.

14 Komisija je „osnovni znesek“ glob, ki se naložijo, določila na 40.000.000 EUR ob upoštevanju teže kršitve, vrednosti zadevnega trga, ki je bila leta 2001, ki je bilo zadnje dopolnjeno leto kršitve, ocenjena na 286.400.000 EUR, in tega, da je bila kršitev omejena na prodaje bitumna v eni sami državi članici.

15 Komisija je nato družbe, naslovnice sporne odločbe, razvrstila v različne kategorije glede na njihov relativen pomen na zadevnem trgu, da bi jih različno obravnavala in s tem upoštevala njihovo dejansko gospodarsko zmožnost za povzročitev resne škode konkurenci.

16 Skupina Repsol in družba PROAS, katerih deleža na zadevnem trgu sta za poslovno leto 2001 znašala 34,04 % oziroma 31,67 %, sta bili razvrščeni v prvo kategorijo, skupina BP s 15,19-odstotnim tržnim deležem v drugo kategorijo ter skupini Nynäs in Petrogal, katerih tržni deleži so znašali od 4,54 % do 5,24 %, v tretjo kategorijo. Na tej podlagi so bili „osnovni zneski“ glob, ki se naložijo, prilagojeni tako:

— prva kategorija za skupino Repsol in družbo PROAS: 40.000.000 EUR;

— druga kategorija za skupino BP: 18.000.000 EUR ter

— tretja kategorija za skupini Nynäs in Petrogal: 5.500.000 EUR.

17 Komisija je „osnovni znesek“ glob zvišala glede na trajanje kršitve, in sicer je šlo pri družbi PROAS za obdobje enajstih let in sedmih mesecev (od 1. marca 1991 do 1. oktobra 2002), dalje pa sklenila, da je treba znesek globe, ki naj se naloži tej družbi, zvišati za 30 % zaradi obteževalnih okoliščin, saj je bilo to podjetje med vodilnimi v zadevnem omejevalnem sporazumu.

18 Komisija je prav tako sklenila, da je na podlagi Obvestila o ugodni obravnavi iz leta 2002 družba PROAS upravičena do 25-odstotnega znižanja zneska globe, ki bi ji sicer morala biti naložena.

19 Na tej podlagi je bila družbama CEPSA in PROAS skupaj in solidarno naložena globa v višini 83.850.000 EUR.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

20 Pritožnica je 20. decembra 2007 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložila tožbo, s katero je predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe v delu, v katerem se nanaša nanjo, in, podredno, znižanje zneska globe, ki ji je bila naložena. Predlagala je tudi, naj se Komisiji naloži plačilo stroškov.

21 Pritožnica je v utemeljitev tožbe navedla osem tožbenih razlogov.

22 Splošno sodišče je zavrnilo vse tožbene razloge in zato tožbo v celoti.

23 Komisija je z nasprotno tožbo Splošnemu sodišču predlagala, naj v okviru izvrševanja svoje neomejene pristojnosti zviša znesek globe, naložene družbi PROAS; ta zahtevek je Splošno sodišče zavrnilo.

Predlogi strank

24 Družba PROAS s pritožbo Sodišču predlaga, naj:

— izpodbijano sodbo razveljavi;

— samo dokončno odloči o zadevi, ne da bi jo vrnilo v razsojanje Splošnemu sodišču, ter naj sporno odločbo razglasi za nično ali, podredno, zniža znesek globe, ki ji je bila naložena;

— podredno, zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in

— Komisiji naloži plačilo stroškov obeh postopkov.

25 Komisija Sodišču predlaga, naj:

— pritožbo zavrne in

— pritožnici naloži plačilo stroškov.

Pritožba

26 Pritožnica v utemeljitev pritožbe navaja štiri pritožbene razloge.

27 S prvim pritožbenim razlogom, ki ima štiri dele, se zatrjuje kršitev člena 47 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina), člena 261 PDEU in člena 31 Uredbe št. 1/2003. Z drugim pritožbenim razlogom, ki ga je treba preučiti najprej, pritožnica trdi, da je Splošno sodišče

napačno razlagalo točko 1(A) Smernic iz leta 1998. S tretjim pritožbenim razlogom se zatrjuje kršitev načela spoštovanja razumnega roka. S četrtim pritožbenim razlogom se zatrjuje kršitev člena 87(2) Poslovnika Splošnega sodišča v različici, ki se uporablja za spor.

Drugi pritožbeni razlog: napačna razlaga točke 1(A) Smernic iz leta 1998

Trditve strank

28 Pritožnica z drugim pritožbenim razlogom – usmerjenim zoper točke od 129 do 135, od 140 do 143, 149 in od 439 do 442 izpodbijane sodbe – Splošnemu sodišču očita, da je z napačno razlago točke 1(A) Smernic iz leta 1998 kršilo načeli pravne varnosti in enakega obravnavanja in njeno pravico do obrambe.

29 Prvič, meni, da bi v skladu z besedilom te točke in ciljev politike s področja konkurence Splošno sodišče moralo preveriti, ali je Komisija pri določitvi osnovnega zneska globe upoštevala vpliv zadevne kršitve na trg, saj naj bi se ta vpliv v obravnavani zadevi „lahko izmeril“.

30 Splošno sodišče pa naj bi sprejelo, da Komisija sporno kršitev opredeli – ne da bi presojala vpliv te kršitve – za „zelo resno kršitev“ v smislu navedene točke in da za osnovni znesek globe določi dvakratni minimalni znesek, določen za take kršitve.

31 S tem naj bi Splošno sodišče poseglo tudi v Komisijino zavezanost do svojih lastnih smernic, saj naj bi ji dopustilo, da odstopa od prejšnje prakse odločanja, ter kršilo člen 47 Listine, s tem da naj bi domnevo, da so kršitve zelo resne, „že na podlagi njihove narave“ spremenilo v neizpodbojno domnevo.

Presoja Sodišča

32 S tem pritožbenim razlogom pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da je Komisija sporno kršitev že na podlagi narave te kršitve lahko opredelila kot „zelo resno“ v smislu točke 1(A) Smernic iz leta 1998.

33 V zvezi s tem zadošča opozoriti, da v skladu z ustaljeno sodno prakso iz Smernic iz leta 1998 izhaja, da je horizontalne omejevalne sporazume glede cen ali razdelitev trgov mogoče opredeliti kot zelo resne kršitve že na podlagi njihove narave, ne da bi bilo treba Komisiji dokazati dejanski vpliv kršitve na trg (glej v tem smislu sodbe z dne 3. septembra 2009, Prym in Prym Consumer/Komisija, C-534/07 P, EU:C:2009:505, točka 75; z dne 24. septembra 2009, Erste Group Bank in drugi/Komisija, C-125/07 P, C-133/07 P in C-137/07 P, EU:C:2009:576, točka 103, in z dne 8. maja 2013, Eni/Komisija, C-508/11 P, EU:C:2013:289, točka 97).

34 Zato je Splošno sodišče pravilno – in ne da bi kršilo načeli pravne varnosti in enakega obravnavanja, pravico pritožnice do obrambe in člen 47 Listine – potem ko je v točki 130 izpodbijane sodbe opozorilo, da gre pri sporni kršitvi za horizontalne sporazume o razdelitvi trga in usklajevanju cen, v točki 133 navedene sodbe ob upoštevanju sodne prakse, navedene v prejšnji točki te sodbe, zavrnilo trditev pritožnice, da Komisija ni mogla sporne kršitve opredeliti kot „zelo resne kršitve“ v smislu točke 1(A) Smernic iz leta 1998, ne da bi presojala vpliv te kršitve na trg.

35 Zato je treba drugi pritožbeni razlog zavrniti kot neutemeljen.

Prvi pritožbeni razlog: kršitev člena 47 Listine, člena 261 PDEU in člena 31 Uredbe št. 1/2003

Prvi in drugi del prvega pritožbenega razloga: izkrivljenje tožbenih razlogov pritožnice oziroma kršitev pravice do učinkovitega sodnega varstva

– Trditve strank

36 Pritožnica s prvim delom prvega pritožbenega razloga Splošnemu sodišču očita, da je v točkah 125, 127 in od 140 do 142 izpodbijane sodbe izkrivilo tožbene razloge, ki jih je navedla. Splošno sodišče naj bi tako menilo, prvič, da se je pritožnica omejila na izpodbijanje opredelitve zadevne kršitve kot „zelo resne kršitve“ in da pri tem samostojno ne izpodbija osnovnega zneska globe, ki ji je bila naložena. Drugič, Splošno sodišče naj bi menilo, da je pritožnica značilne elemente španskega trga navajala kot olajševalne okoliščine, ne pa kot dejavnike v ponazoritev manjše teže sporne kršitve.

37 S tem naj Splošno sodišče v nobenem trenutku pritožnici ne bi omogočilo, da prereka osnovni znesek 40.000.000 EUR, ki ga je v sporni odločbi uporabila Komisija, zaradi česar naj bi ji bila onemogočena obramba.

38 V zvezi s tem pritožnica – v okviru drugega dela prvega pritožbenega razloga, usmerjenega zoper točke od 129 do 143, od 149 do 160 in od 439 do 446 izpodbijane sodbe – zatrjuje tudi, da je Splošno sodišče s tem, da ni opravilo samostojne analize trditev, ki jih je podala glede teže kršitve, in s tem, da se je omejilo na to, da je kot lastne prevzelo tako ocene Komisije iz sporne odločbe kot razlago, ki jo Komisija podaja glede lastnih smernic, kršilo „svojo obveznost v okviru neomejene pristojnosti opraviti nadzor nad sporno odločbo v skladu s členom 261 PDEU in členom 31 Uredbe št. 1/2003“.

39 Pritožnica trdi, da se Splošno sodišče omejuje na to, da ponovi trditve iz sporne odločbe glede teže in geografskega obsega kršitve, medtem ko je pritožnica Komisiji očitala, da ni dovolj obrazložila svojo odločbo v zvezi s tem. Pritožnica prav tako meni, da Splošno sodišče ni dovolj upoštevalo obstoja pritiskov, ki jih je v obravnavi zadevi izvajala španska vlada, zlasti ker je v točki 138 izpodbijane sodbe menilo, da so le-ti zgolj odraz tega, da nacionalni organi odobravajo oziroma dopuščajo kršitve. Prav tako meni, da se je Splošno sodišče glede dejanskega učinka spornega omejevalnega sporazuma na trg omejilo na napotitev na Smernice iz leta 1998 ter da je sprejelo brezpredmetno obrazložitev v zvezi s prilagoditvijo osnovnega zneska globe.

40 Poleg tega naj bi Splošno sodišče ne opravilo „pregleda [sporne] odločbe pri izvrševanju neomejenega sodnega nadzora, ki ga mora opraviti“.

41 Komisija meni, da sta prvi in drugi del prvega pritožbenega razloga očitno neutemeljena.

– Presoja Sodišča

42 Glede drugega dela prvega pritožbenega razloga, ki ga je treba najprej preučiti, je treba v uvodu opozoriti, da sistem sodnega nadzora odločb Komisije v zvezi s postopki na podlagi členov 101 PDEU in 102 PDEU zajema nadzor nad zakonitostjo aktov institucij, določen v členu 263 PDEU, ki se lahko na podlagi člena 261 PDEU in na predlog tožečih strank dopolni z izvajanjem neomejene sodne pristojnosti Splošnega sodišča glede sankcij, ki jih na tem področju naloži Komisija (sodba z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 71).

43 V zvezi s tem, kot je imelo Sodišče priložnost večkrat pojasniti, se obseg nadzora zakonitosti iz člena 263 PDEU razteza na vse elemente odločb Komisije v zvezi s postopki na podlagi členov 101 PDEU in 102 PDEU, nad katerimi Splošno sodišče zagotavlja poglobljen nadzor, tako glede prava kot glede dejstev, glede na razloge, ki jih navedejo tožeče stranke, in ob upoštevanju vseh elementov, ki jih

te predložijo, bodisi zgodnejših ali poznejših od sprejete odločbe in ne glede na to, ali so bili predloženi predhodno v okviru upravnega postopka ali prvič v okviru tožbe, vložene pri Splošnem sodišču, če so ti elementi upoštevni za nadzor nad zakonitostjo odločbe Komisije (sodba z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 72).

44 Obseg te neomejene pristojnosti, ki je priznana Splošnemu sodišču, pa je, drugače kot nadzor zakonitosti iz člena 263 PDEU, strogo omejen na določitev zneska globe (sodba z dne 21. januarja 2016, Galp Energía España in drugi/Komisija, C-603/13 P, EU:C:2016:38, točka 76).

45 Zato je za drugi del prvega pritožbenega razloga pritožnice, s katerim se zatrjuje kršitev člena 261 PDEU in člena 31 Uredbe št. 1/2003, treba šteti, da je usmerjen zoper dejstvo, da Splošno sodišče ni izvedlo neomejenega sodnega nadzora nad zneskom globe, naložene s sporno odločbo.

46 Ugotoviti pa je treba, da je Splošno sodišče v točkah od 129 do 164 izpodbijane sodbe natančno pojasnilo, katere dejavnike je upoštevalo pri presoji teže sporne kršitve, ki jo je navedla Komisija v sporni odločbi.

47 V zvezi s tem je Splošno sodišče, prvič, presodilo, da je Komisija sporno kršitev pravilno opredelila kot „zelo resno kršitev“ v smislu točke 1(A) Smernic iz leta 1998.

48 Drugič, Splošno sodišče je presodilo, da je Komisija vsekakor lahko pravilno osnovni znesek globe, naložene družbi PROAS, določila na 40.000.000 EUR, ne da bi morala upoštevati dejanski učinek omejevalnega sporazuma na zadevni trg. V zvezi s tem je presodilo, da pritožnica ni dokazala, da obseg tega trga ni bil omejen na nacionalni trg. Poleg tega je Splošno sodišče upoštevalo celotno vrednost španskega trga penetracijskega bitumna v letu 2001 in tržni delež družbe PROAS na tem trgu, in sicer 31,67 %.

49 Nazadnje, Splošno sodišče je glede na te ugotovitve v točki 158 izpodbijane sodbe presodilo, da „tudi če bi neobstoj dejanskega vpliva omejevalnega sporazuma na zadevni trg bil dokazan, Splošno sodišče na podlagi tega ne bi spremenilo zneska globe“.

50 Prav tako ni mogoče obrazložitve iz točk od 439 do 446 izpodbijane sodbe kritizirati na podlagi tega, da Splošno sodišče ni izvedlo neomejenega sodnega nadzora. Splošno sodišče namreč podrobno odgovori na očitke pritožnice, in sicer na vsakega poda ločeno obrazložitev. To velja tudi za očitke, s katerimi se zatrjuje, prvič, neobrazložitev sporne odločbe glede neobstoja dejanskega učinka spornega omejevalnega sporazuma na trg, drugič, zamešanje med storilci kršitve glede zakonitosti dogovorov, do katere naj bi prišlo zaradi interveniranja španske vlade, in tretjič, presoja stopnje udeležbe posameznih udeležencev v kršitvi na podlagi njihovega prometa v zvezi s penetracijskim bitumnom.

51 Poleg tega zgolj to, da je Splošno sodišče v točkah 157, 158 in 449 izpodbijane sodbe pri izvajanju neomejene sodne pristojnosti glede globe, naložene družbi PROAS, potrdilo več elementov presoje Komisije v sporni odločbi, katerih zakonitost je bila predhodno ugotovljena, ne more pomeniti, da Splošno sodišče ni izvedlo neomejenega sodnega nadzora (glej v tem smislu sodbo z dne 8. maja 2013, Eni/Komisija, C-508/11 P, EU:C:2013:289, točka 99).

52 Dalje, glede pritožničinega izpodbijanja presoje dokazov, ki jo je opravilo Splošno sodišče v zvezi z izvajanjem pritiskov španske vlade, in zlasti glede dejstva, da naj bi Splošno sodišče te pritiske ocenilo kot zgolj odraz tega, da nacionalni organi odobravajo oziroma dopuščajo kršitev, je treba spomniti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča edino Splošno sodišče pristojno za ugotavljanje in presojo dejanskega stanja ter načeloma za presojo dokazov, ki jih je sprejelo za utemeljitev tega dejanskega stanja. Če so bili ti dokazi pravilno pridobljeni, če so bila spoštovana splošna pravna načela ter postopkovna pravila glede dokaznega bremena in izvajanja dokazov,

dokazno vrednost predloženih elementov presodi zgolj Splošno sodišče. Ta presoja torej, razen izkrivljanja teh dokazov, ne pomeni pravnega vprašanja, ki bi bilo kot tako predmet nadzora Sodišča (sodba z dne 20. januarja 2016, Toshiba Corporation/Komisija, C-373/14 P, EU:C:2016:26, točka 40).

53 Zato je treba drugi del prvega pritožbenega razloga zavreči kot delno nedopusten in zavrniti kot delno neutemeljen.

54 Glede prvega dela prvega pritožbenega razloga, s katerim se zatrjuje domnevno izkrivljanje tožbenih razlogov, navedenih pred Splošnim sodiščem, je trditev – da je Splošno sodišče napačno menilo, da se je pritožnica omejila na izpodbijanje opredelitve zadevne kršitve kot „zelo resne kršitve“ in da pri tem samostojno ni izpodbijala osnovnega zneska globe, ki ji je bila naložena – brezpredmetna. Kot namreč izhaja iz točke 48 te sodbe, se Splošno sodišče vsekakor ni zadovoljilo s preučitvijo opredelitve zadevne kršitve kot „zelo resne kršitve“, ampak je tudi preverilo določitev osnovnega zneska.

55 Enako velja za trditev, da je Splošno sodišče menilo, da je pritožnica značilne elemente španskega trga navajala kot olajševalne okoliščine, ne pa kot dejavnike v ponazoritev manjše teže sporne kršitve. Ker je Splošno sodišče namreč opravilo preizkus trditev pritožnice glede značilnosti španskega trga v okviru presoje olajševalnih okoliščin, mu nikakor ni mogoče očitati, da teh elementov ni preučilo pri presoji teže kršitve (glej sodbo z dne 5. decembra 2013, Solvay Solexis/Komisija, C-449/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:802, točki 78 in 79).

56 Iz navedenega izhaja, da je treba prvi del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot brezpredmeten.

Tretji del prvega pritožbenega razloga: kršitev načela enakega obravnavanja

57 S tretjim delom prvega pritožbenega razloga pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je kršilo načelo enakega obravnavanja, s tem ko je v točkah od 161 do 164 izpodbijane sodbe presodilo, da je Komisija lahko odstopila od svoje prejšnje prakse odločanja na področju konkurence, kakršna izhaja med drugim iz Odločbe Komisije C(2006) 4090 final z dne 13. septembra 2006 v zvezi s postopkom na podlagi členu 81 [ES] (zadeva št. COMP/F/38.456 – Bitumen (Nizozemska)).

58 V zvezi s tem zadošča opozoriti – tako kot je storilo Splošno sodišče v točki 161 izpodbijane sodbe – da v skladu z ustaljeno sodno prakso prejšnja praksa odločanja Komisije ne šteje za pravni okvir za globe na področju prava konkurence (sodba z dne 23. aprila 2015, LG Display in LG Display Taiwan/Komisija, C-227/14 P, EU:C:2015:258, točka 67 in navedena sodna praksa).

59 Zato je treba tretji del prvega pritožbenega razloga zavrniti kot neutemeljen.

Četrti del prvega pritožbenega razloga: Splošno sodišče ni opravilo dejanske analize v zvezi s specifično težo udeležbe družbe PROAS v sporni kršitvi ter je zavrnilo sprejetje predlaganih ukrepov procesnega vodstva

– Trditve strank

60 Pritožnica s četrtim delom prvega pritožbenega razloga, usmerjenim zoper točki 209 in 215 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očita, prvič, da je naredilo napako, ko ni preučilo – z obrazložitvijo, da je šlo za novo trditev – njene trditve, da bi s strani Komisije uporabljena metoda izračuna prodaj lahko povzročila umetno povečanje stopnje njene udeležbe v omejevalnem sporazumu, saj naj bi Komisija izključila prodaje znotraj skupine s strani drugih udeležencev omejevalnega sporazuma ter proizvode, ki niso penetracijski bitumen.

61 Drugič, pritožnica meni, da je Splošno sodišče – s tem, da je zavrnilo njen predlog za sprejetje ukrepov procesnega vodstva, s katerimi bi se Komisiji naložila predložitev dokumentov, na podlagi katerih bi pritožnica lahko dokazala, da je Komisija nepravilno določila specifično stopnjo udeležbe družbe PROAS v zadevnem kartelu – napačno uporabilo pravo.

62 Komisija meni, da je treba ta del prvega pritožbenega razloga zavrniti.

– Presoja Sodišča

63 Glede očitka pritožnice, da Splošno sodišče ni opravilo dejanske analize v zvezi s specifično stopnjo udeležbe družbe PROAS v sporni kršitvi, je treba ugotoviti, da gre za nepravilno branje izpodbijane sodbe.

64 Iz izpodbijane sodbe namreč izhaja, da je Splošno sodišče argumentirano zavrnilo ta ugovor. V ta namen je navedlo, primarno, v točkah od 204 do 208 izpodbijane sodbe razloge, zakaj Komisija za poslovno leto, upoštevno za določitev osnovnega zneska globe, ni mogla upoštevati prodaj skupine Repsol družbi Composán Distribución SA, in dodatno, v točkah od 211 do 215 izpodbijane sodbe, da pritožnica ni podala nobenih trditev glede drugih družb iz te skupine.

65 Zato tudi če bi Splošno sodišče v točki 209 izpodbijane sodbe nepravilno ugotovilo, da je bila trditev pritožnice v zvezi s tem nova, pa je v okviru svoje samostojne presoje dejstev pravno zadostno navedlo razloge, zakaj je presodilo, da Komisija pri določitvi osnovnega zneska globe, naložene pritožnici, ni kršila načel sorazmernosti in enakega obravnavanja.

66 Glede očitka, da je Splošno sodišče zavrnilo sprejetje ukrepov procesnega vodstva ali pripravljalnih ukrepov, ki jih je predlagala pritožnica, je treba opozoriti, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da je Splošno sodišče načeloma edino pristojno za presojo morebitne nujnosti dopolnitve informacij, ki jih ima glede zadev, o katerih odloča (glej v tem smislu sodbo z dne 14. marca 2013, Viega/Komisija, C-276/11 P, neobjavljena, EU:C:2013:163, točka 39 in navedena sodna praksa).

67 Ker je obrazložitev Splošnega sodišča v točkah od 204 do 208 izpodbijane sodbe zadostna za ugotovitev brezpredmetnosti dokumentov v zvezi s prodajami skupine Repsol družbi Composán Distribución, zgolj trditve pritožnice, da bi ti dokumenti lahko bili morebiti koristni za njeno obrambo, ne zadoščajo za dokaz, da Splošno sodišče ni moglo presoditi ob polnem poznavanju stvari. Zato iz teh trditev ne more izvirati obveznost Splošnega sodišča, da uporabi ukrepe procesnega vodstva ali pripravljalne ukrepe (glej po analogiji sodbo z dne 19. marca 2015, Dole Food in Dole Fresh Fruit Europe/Komisija, C-286/13 P, EU:C:2015:184, točka 59).

68 Iz navedenega izhaja, da je ta očitek treba zavrniti kot neutemeljen, enako pa tudi v celoti četrti del prvega pritožbenega razloga.

69 Glede na navedeno je treba prvi pritožbeni razlog zavrniti.

Tretji pritožbeni razlog: kršitev načela spoštovanja razumnega roka

Trditve strank

70 Pritožnica s tretjim pritožbenim razlogom, usmerjenim zoper točke od 372 do 400 izpodbijane sodbe, Splošnemu sodišču očita, prvič, da je napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da je upravni postopek, ki ga je vodila Komisija in ki je trajal približno pet let in štiri mesece, potekal v razumnem roku in da zato načelo dobrega upravljanja ni bilo kršeno. V zvezi s tem trdi, da razumnosti trajanja tega postopka ni mogoče presojati z vidika Komisijinega spoštovanja zastaralnega roka, določenega

z Uredbo št. 1/2003. Prav tako trdi, da je predolg postopek povzročil naložitev višje globe, kot bi bila naložena, če bi bil postopek končan v razumnem roku, in sicer zaradi postopne zaostritve Komisijine politike na področju glob za kršitev pravil konkurence.

71 Drugič, pritožnica Splošnemu sodišču očita predolg sodni postopek, in sicer pet let in devet mesecev, ki ga ni mogoče upravičiti z nobeno izjemno okoliščino.

72 Ob upoštevanju dejstva, da skupno trajanje postopkov – tako upravnega kot sodnega – presega enajst let, k čemur je treba prišteti še trajanje tega pritožbenega postopka, pritožnica Sodišču predlaga, naj neposredno sprejme ukrepe zaradi kršitve načel spoštovanja razumnega roka in dobrega upravljanja, in sicer naj razveljavi izpodbijano sodbo in odloči v zadevi tako, da razglasi ničnost sporne odločbe, ali, podredno, zniža znesek na podlagi tega naložene globe, ne da bi bilo treba pritožnici vložiti odškodninsko tožbo pri Splošnem sodišču.

73 Komisija trdi, da mora glede trditev o kršitvi razumnega roka tako v upravnem kot v sodnem postopku pritožnica pri Splošnem sodišču vložiti tožbo za povrnitev škode. Dodaja, da pritožnica nikakor ni predložila nobenega dokaza, da je bilo trajanje postopkov pred Komisijo in Splošnim sodiščem – gledano tako ločeno kot skupaj – predolgo glede na okoliščine zadeve.

Presoja Sodišča

74 Glede prvega dela tega pritožbenega razloga, s katerim pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je napačno uporabilo pravo, ko je presodilo, da je upravni postopek potekal v razumnem roku, je treba opozoriti, da čeprav kršitev načela spoštovanja razumnega roka lahko upravičuje razglasitev ničnosti odločbe, sprejete na podlagi upravnega postopka, ki temelji na členu 101 PDEU oziroma 102 PDEU, če krši tudi pravico zadevnega podjetja do obrambe (glej v tem smislu sodbo z dne 21. januarja 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Komisija, C-105/04 P, EU:C:2006:592, točki 42 in 43), kršitev razumnega roka takšnega upravnega postopka s strani Komisije – tudi če bi bila dokazana – ne more povzročiti znižanja zneska naložene globe (glej v tem smislu sodbo z dne 8. maja 2014, Bolloré/Komisija, C-414/12 P, neobjavljena, EU:C:2014:301, točka 109).

75 V obravnavani zadevi je treba poudariti, da je Splošno sodišče v točkah od 375 do 377 izpodbijane sodbe nesporno ugotovilo – čemur pritožnica v tej pritožbi med drugim niti ni ugovarjala – da pritožnica ni dokazala, da je bilo izvajanje njene pravice do obrambe oteženo zaradi razlogov, povezanih z domnevno predolgim upravnim postopkom.

76 Zato Splošno sodišče ni napačno uporabilo prava, ko je zavrnilo tožbeni razlog pritožnice, s katerim je na podlagi domnevno predolgega upravnega postopka predlagala razglasitev ničnosti sporne odločbe.

77 V zvezi s tem je dejstvo – da bi predolgo trajanje navedenega postopka po mnenju pritožnice lahko povzročilo višjo globo, kot bi bila naložena, če bi bil ta postopek končan v razumnem roku – zaradi zgolj špekulativnosti te trditve brezpredmetno.

78 Trditev pritožnice v zvezi s tem je zato treba zavrniti kot neutemeljeno.

79 Glede pritožničinega subsidiarno podanega zahtevka za znižanje zneska globe, ki ji je bila naložena, in sicer zaradi domnevno predolgega trajanja upravnega postopka, je treba poudariti – kot je bilo navedeno v točki 74 te sodbe – da je takšna trditev brezpredmetna.

80 Zato prvi del tretjega pritožbenega razloga ne more uspeti.

81 Glede drugega dela tega pritožbenega razloga, s katerim pritožnica Splošnemu sodišču očita, da je kršilo njeno pravico do sojenja v razumnem roku, je treba opozoriti, da je treba kršitev obveznosti iz člena 47, drugi odstavek, Listine, ki jo je storilo sodišče Unije, in sicer da o predloženi zadevi odloči v razumnem roku, sankcionirati z odškodninsko tožbo, ki se vloži pri Splošnem sodišču, saj je taka tožba – v nasprotju s trditvami pritožnice – učinkovito sredstvo. Iz tega sledi, da predloga za povrnitev škode, ki je nastala zato, ker Splošno sodišče ni zagotovilo sojenja v razumnem roku, ni mogoče vložiti neposredno pri Sodišču v okviru pritožbe, ampak ga je treba vložiti pri Splošnem sodišču (glej med drugim sodbe z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 66; z dne 9. oktobra 2014, ICF/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, točka 57, in z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, točki 17 in18).

82 Splošno sodišče, ki je pristojno na podlagi člena 256(1) PDEU in ki odloča o odškodninskem zahtevku, mora o takem zahtevku odločiti v drugačni sestavi, kot je ta, ki je odločala o sporu v postopku, katerega trajanje se graja (glej med drugim sodbe z dne 10. julija 2014, Telefónica in Telefónica de España/Komisija, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, točka 67; z dne 9. oktobra 2014, ICF/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, točka 58, in z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, točka 19).

83 Ob navedenem lahko Sodišče, če je očitno, ne da bi morale stranke v zvezi s tem predložiti dodatne dokaze, da je Splošno sodišče dovolj resno kršilo svojo obveznost, da o zadevi odloči v razumnem roku, to ugotovi (glej med drugim sodbi z dne 9. oktobra 2014, ICF/Komisija, C-467/13 P, EU:C:2014:2274, točka 59, in z dne 12. novembra 2014, Guardian Industries in Guardian Europe/Komisija, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, točka 20).

84 V obravnavani zadevi je tako. Trajanja postopka pred Splošnim sodiščem, in sicer skoraj pet let in devet mesecev, ki zajema zlasti obdobje skoraj štirih let in enega meseca, ki je preteklo – kot to zatrjuje pritožnica in kot to izhaja iz točk od 90 do 92 te sodbe – med koncem pisnega postopka in glavno obravnavo, ne da bi bil sprejet kakršen koli procesni akt, ni mogoče razložiti ne z naravo, ne s kompleksnostjo zadeve, kot tudi ne z njenim kontekstom.

85 Kljub temu je iz preudarkov iz točke 81 te sodbe razvidno, da je treba drugi del tega pritožbenega razloga zavrniti.

86 Tretji pritožbeni razlog je zato treba v celoti zavrniti.

Četrti pritožbeni razlog: kršitev člena 87(2) Poslovnika Splošnega sodišča, v različici, ki se uporablja za postopek pred Splošnim sodiščem

87 Pritožnica s četrtim pritožbenim razlogom trdi, da je Splošno sodišče s tem, da je plačilo stroškov naložilo družbi PROAS, namesto da bi plačilo stroškov – ker obe stranki nista uspeli s svojimi trditvami – razdelilo med stranki, kršilo člen 87(2) Poslovnika Splošnega sodišča v različici, ki se uporablja za spor.

88 V zvezi s tem je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso, če so bili vsi pritožbeni razlogi zavrnjeni, predloge glede domnevne nepravilnosti odločitve Splošnega sodišča o stroških zavreči kot nedopustne na podlagi člena 58, drugi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije, v skladu s katerim se pritožba ne more nanašati le na stroške in njihovo višino (glej v tem smislu sklep z dne 13. januarja 1995, Roujansky/Svet, C-253/94 P, EU:C:1995:4, točki 13 in 14, in sodbo z dne 2. oktobra 2014, Strack/Komisija, C-127/13 P, EU:C:2014:2250, točka 151).

89 Ker so bili prvi trije pritožbeni razlogi pritožnice zavrnjeni, je treba zadnji pritožbeni razlog, ki se nanaša na razdelitev stroškov, razglasiti za nedopusten.

90 Zato je treba pritožbo v celoti zavrniti.

Stroški

91 Člen 184(2) Poslovnika Sodišča določa, da če pritožba ni utemeljena, o stroških odloči Sodišče.

92 V skladu s členom 138(1) navedenega poslovnika, ki se uporablja za pritožbeni postopek na podlagi člena 184(1) istega poslovnika, se plačilo stroškov na predlog naloži neuspeli stranki.

93 Ker je Komisija predlagala, naj se družbi PROAS naloži plačilo stroškov, in ker ta s svojimi pritožbenimi razlogi ni uspela, se ji naloži plačilo stroškov pritožbenega postopka.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) razsodilo:

1. Pritožba se zavrne.

2. Productos Asfálticos (PROAS) SA se naloži plačilo stroškov.

Podpisi